

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок Фінанси, банківська справа та страхування
Статус навчальної дисципліни	вибіркова фахова навчальна дисципліна
Курс, семестр	2 курс, 4 семестр
Трудомісткість	120 годин, 4 кредити ЄКТС
Мова(и) викладання	державна
ННІ / факультет, кафедра	Обліку та фінансів Фінанси, банківська справа та страхування
Контактні дані розробника(ів)	<i>Викладач:</i> КРАСНІКОВА Оксана, кандидат економічних наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 12 <i>e-mail :</i> oksana.krasnikova@pdau.edu.ua
Мета вивчення навчальної дисципліни	вивчення засад організації місцевих фінансів, їх складу та основ управління виходячи із розмежування функцій і повноважень державних та місцевих органів влади.
Компетентності	загальні: ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні спеціальні (фахові) (СК): СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури..
Результати навчання	ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування.
Методи навчання	1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: - словесні (лекції, бесіди, розповідь-пояснення), - практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою), 2. Інноваційні та інтерактивні методи навчання: - інтерактивні методи (дискусії, диспути, круглий стіл). 3. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

	<ul style="list-style-type: none"> - методи усного контролю (бесіда, доповідь); - методи письмового контролю (контрольна робота, самостійна робота, тестування); - методи самоконтролю (визначення пріоритетних напрямів власного навчального процесу)
Програма навчальної дисципліни	<p>Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів.</p> <p>Тема 2. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади</p> <p>Тема 3. Формування дохідної бази місцевих бюджетів</p> <p>Тема 4. Система видатків місцевих бюджетів</p> <p>Тема 5. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання</p> <p>Тема 6. Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу та комунального господарства</p> <p>Тема 7. Управління місцевими фінансами в Україні</p> <p>Тема 8. Світовий досвід організації місцевих фінансів</p>
Стратегія оцінювання результатів навчання	<p>Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення тем та курсу оцінюються у відповідності до форм поточного та семестрового оцінювання результатів навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опитування; - виконання вправ на практичних заняттях; - розв'язування тестів; - завдання для самостійної роботи (практичне завдання); - підготовка тез доповіді. <p>Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планом є залік.</p> <p>Схема нарахування балів з навчальної дисципліни наведена в додатку А.</p> <p>Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти наведена в додатку Б.</p>
Політика навчальної дисципліни	<p>Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись в он-лайн формі. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових</p>

	<p>робіт, передбачених курсом. Уся література, яка викладачем надається виключно в освітніх цілях є без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Списування під час контрольних робіт заборонені (у т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist.</p> <p>Тези повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману</p>
<p>Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)</p>	<p>Гроші та кредит, Фінанси, Бюджетна система, Фінанси підприємств, Фондовий ринок, Інвестування, Страхування</p>
<p>Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни (за потреби)</p>	<p>-</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;">Основні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджетний кодекс України / Відомості Верховної ради України від 08.07.2010 р., № 2456-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/law/show/2456-17 (дата звернення 05.01.2024 р.). 2. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. К.: 2017. 119 с. 3. Власюк Н. І., Мединська Т. В., Мельник М. І. Місцеві фінанси: навчальний посібник. Київ, 2019. 328 с 4. Волкова Н. І., Волкова В. В. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з дисципліни «Місцеві фінанси» / за ред. О. А. Лактіонової. Вінниця, 2019. 44 с. 5. Гаватюк Л.С., Корбутяк А.Г., Сокровольська Н.Я., Юрій Е.О. Фінанси територіальних громад: навчальний посібник. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 6. Качула С.В. Фактори модернізації державної фінансової політики у системі соціального розвитку суспільства. <i>Фінансовий простір</i>. 2019. № 1 (33). С. 41-54. 7. Клочан В.В., Мірошник В.О., Надточий К.П. Особливості об'єднання територіальних громад в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2020.

№ 1. С. 142-147.

8. Кравченко В. І. Місцеві фінанси України: підручник. Київ, 2019. 386 с

9. Краснікова О. М. Актуальні проблеми фінансового забезпечення підприємств житлово-комунального господарства. Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітні аспекти: Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції (30-31 березня 2017 р.). Дніпро: НИетАУ, 2017. С. 477-481.

10. Кужелев М.О. Місцеві фінанси [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. /М.О.Кужелев, О.В.Неізнана, В.С. Котковський, Л.Я. Шевченко, Ю.Л. Коч; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. фінансів, обліку та оподаткування. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2021. 45с

11. Податковий кодекс України / Відомості Верховної ради України від 2 грудня 2010 р., № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 07.01.2024 р.).

12. Раделицький Ю. О. Місцеві бюджети в умовах поглиблення фінансової децентралізації в Україні: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 312 с.

13. Сидорович М. Муніципальні фінанси: навч. посібник. Київ: НаУКМА, 2021. 68с.

14. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.

15. Юнацький М.О. Конспект лекцій з дисципліни «Місцеві фінанси» [Текст]: ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. фінансів і банківської справи. Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2019. 134 с.

Допоміжні

1. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.97 р., № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (дата звернення 07.01.2024 р.).

2. Балінський В. В. Реформа децентралізації влади в Україні: сучасний стан та перспективи подальшого впровадження. *Держава та регіони*, № 4(68). 2019. С. 63-69.

3. Бондарук Т.Г. Проблеми та перспективи оцінки фіскального простору місцевих бюджетів в умовах децентралізації. Ринок праці та зайнятість населення. *Науково-практичний журнал*, № 1(61). 2020. С.55–64.

4. Бюджетно-податкова політика у системі

- регулювання економіки: монографія / за заг. ред. І.Я. Чугунова. К.: Глобус-Пресс, 2018. 354 с.
5. Гуменна Ю. Г., Стороженко Д. В. Система формування бюджетів місцевих рівнів: теоретичні аспекти, тенденції та перспективи розвитку. *Вісник СумДУ*. Серія «Економіка», № 3, 2021. С. 222-233.
6. Європейська хартія місцевого самоврядування : Міжнародний документ Ради Європи від 15.10.1985 : ратифіковано законом України №452/97-ВР від 15.07.97 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text (дата звернення 07.01.2024 р.).
7. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні : наук. доп. / [Шевченко О. В., Романова В. В., Жаліло Я. А. та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. наук Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2020. 153 с.
8. Заруцька О.П. Фінансова самостійність місцевих бюджетів як підґрунтя їх стійкості в умовах бюджетної децентралізації. *Агросвіт*, № 18. 2021. С. 28–35.
9. Катан Л. І., Качула С.В., Демчук Н. І., Павлова Д. К. Формування місцевих бюджетів в умовах реформування суспільних фінансів України. *Агросвіт*, № 3, 2020. С. 3-12.
10. Ключан В.В., Мірошник В.О., Надточий К.П. Особливості об'єднання територіальних громад в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 1. С. 142-147.
11. Краснікова О. М. Місцеве господарство: проблеми та шляхи вирішення. Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 15–16 квітня 2021 року). Полтава : ПУЕТ, 2021. С. 34-37.
12. Краснікова О. М. Зарубіжний досвід децентралізації розвитку місцевого самоврядування. Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики. Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Полтава, 31 жовтня 2019 р.). Полтава, 2019. С.85-87.
13. Краснікова О. М. Територіальна громада як суб'єкт місцевого самоврядування в Україні. Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2020 році (м. Полтава, 14 травня 2021 року). Полтава : РВВ ПДАА, 2021. С. 88-89
14. Краснікова О. М. Проблеми об'єднаних територіальних громад та напрямки їх

вирішення. III Міжнародна науково-практична конференція «Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнозні сценарії та перспективи розвитку», 28-29 квітня 2021 р., Херсон, 2021. С. 413-414.

15. Крутько М. Актуальні проблеми формування доходів місцевих бюджетів: правові аспекти та шляхи вирішення. *Юридичний вісник*, № 6. 2021. С. 89-95.

16. Луніна І. О. Фонд регіонального розвитку України в умовах євроінтеграційних процесів. *Фінанси України*. 2018. № 1. С. 47-61.

17. Механізми адміністративно-фінансової децентралізації: світові практики та напрямки їх імплементації в Україні: наукова доповідь / наук. редактор І.З. Сторонянська. Львів: ДУ "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України", 2018. 106 с.

18. Сокровольська Н. Я, Дембіцька А. В. Використання ефекту синергії в управлінні фінансово-економічним розвитком громади. *Вісник ХНУ*. 2019. № 5 (69). С. 589-592.

19. Територіальний розвиток і регіональна політика: виклики та пріоритети сталого ендегенного зростання регіонів України в умовах сучасних реформ: наукова доповідь / наук. редактор В.С. Кравців. Львів: ДУ "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України", 2018. 157 с.

20. Чугунов І.Я., Макогон В.Д. Бюджетна стратегія в умовах економічних перетворень. *Вісник КНТЕУ*. 2018. № 5. С. 5-18.

Інформаційні ресурси

1. Державна податкова служба України: веб-сайт. URL: <https://tax.gov.ua/>

2. Фінанси України: веб-сайт. URL: <https://finukr.org.ua>.

3. Державна Казначейська служби України: веб-сайт. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>

2024

Рік введення

Додаток А

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни денна форма навчання

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Розв'язування тестів	Тези	Завдання самостійної роботи (практичні завдання)	Контрольна робота	
Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів	2	-	2	10	3	10	7
Тема 2. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади	2	4	2		3		11
Тема 3. Формування дохідної бази місцевих бюджетів	2	4	2		3		11
Тема 4. Система видатків місцевих бюджетів	2	4	2		3		11
Тема 5. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання	2	4	2		3		11
Тема 6. Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу та комунального господарства	2	4	2		3		11
Тема 7. Управління місцевими фінансами в Україні	2	4	2		3		11
Тема 8. Світовий досвід організації місцевих фінансів	2	-	2		3		7
Тези	-	-	-	-	-	10	
Контрольна робота	-	-	-	-	-	10	10
Разом	16	24	16	10	24	10	100

Додаток Б

Форма, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти денна форма навчання

Форми контролю знань успішності ЗВО	Шкала та критерії оцінювання результатів навчання
опитування	<p>Діапазон 0-2 бали за кожне питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 бали - здобувач вищої освіти надав відповідь, що свідчить про здатність визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування. - 1 бал - здобувач вищої освіти надав часткову відповідь, що свідчить про здатність визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування; - 0 балів – студент не надав відповіді на теоретичне питання, що свідчить про відсутність вмінь визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
Розв'язування тестів	<p>Діапазон 0-2 балів</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 бали (80-100%)- правильне виконання тестових завдань, що демонструє вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування. - 1 бали (50-79%)– в цілому правильне виконання тестових завдань, однак з незначними помилками, неточностями у розв'язанні що демонструє вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. - 0 балів (менше 29%)- студент не виконав правильно завдання, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання
Виконання вправ на практичних заняттях	<p>діапазон 0-4 бали:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 бали - правильне виконання, що демонструє вміння особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування. - 3 бали – в цілому правильне виконання, однак з незначними помилками, неточностями у розв'язанні що демонструє вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування. - 1-2 бали- розв'язання із значними помилками, що не демонструє вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; - 0 балів - студент не виконав правильно завдання, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання
Виконання завдань самостійної роботи	<p>Денна форма навчання: (практичні завдання - діапазон 0-3 бали):</p> <ul style="list-style-type: none"> 3 бали - правильне виконання, що демонструє вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування. 2 бали – в цілому правильне виконання, однак з незначними помилками, неточностями у розв'язанні що демонструє вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків,

	<p>банківської системи та страхування.</p> <p>- 1 бал - розв'язання із значними помилками, що демонструє вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;</p> <p>- 0 балів - студент не виконав правильно завдання, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання</p>
<p>Виконання контрольної роботи</p>	<p>(контрольна робота – діапазон 0-10 балів): Теоретичне питання (від 0-5 балів) 4-5 бали - правильне виконання, що демонструє вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування;</p> <p>3 бали- розв'язання із незначними помилками, що демонструє вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>- 1-2 бали- розв'язання із значними помилками, що не демонструє вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;</p> <p>- 0 балів - студент не виконав правильно завдання, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання</p> <p>Практичне завдання (від 0 до 5 балів): 5 балів - правильне виконання, що демонструє вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>3-4 бали – в цілому правильне виконання, однак з незначними помилками, неточностями у розв'язанні що демонструє вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>- 1-2 бал- розв'язання із значними помилками, що не демонструє вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;</p> <p>- 0 балів - студент не виконав правильно завдання, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання</p>
<p>Виконання тез</p>	<p>(За підготовку тез: діапазон 0-10 балів): 10 балів – підготовка тез, що демонструє вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>- 0 балів – в разі відсутності тез, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання</p>